

**PENGECAHAN KEPERBAGAIAN HELUSKA DI KAWASAN
GONG BATU, SEITU WETLAND, TERENGGANU DAN
KEPENTINGANNYA KEPADA SUMBER PERNYAMAN**

ZAWIAH BINTI ABDULLAH

**JABATAN SAINS BIOLOGI
FAKULTI SAINS DAN TEKNOLOGI
KOLEJ UNIVERSITI SAINS DAN TEKNOLOGI MALAYSIA
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA TERENGGANU
2002**

clv 1197

LP 38 FST 6 2002

1100024636

Pengecaman kepelbagaian moluska di kawasan Gong Batu, Set Wetland, Terengganu dan kepentingannya kepada sumber perikanan / Zawiah Abdullah.

LP
77.
FST
9
2002

PERPUSTAKAAN
KOLEJ UNIVERSITI SAINS & TEKNOLOGI MALAYSIA
21030 KUALA TERENGGANU

1100024636		

1100024636

PERPUSTAKAAN
KOLEJ UNIVERSITI SAINS & TEKNOLOGI MALAYSIA
(KUSTEM)

Pengarang ZAWIAH ABDULLAH		No. Panggilan LP 38	
Judul Pengecaman kepelbagaian moluska di kawasan Gong Batu, Set Wetland, Terengganu dan kepentingannya kepada sumber perikanan			
Tarikh	Waktu Pemulangan	Nombor Ahli	Tanda tangan
9/6/05	12.00	UK8352	
11/06/05	1.15 pm	UK8352	
25/7/05	10.30 am	UK8737	

21/2/10

**PENGECAMAN KEPELBAGAIAN MOLUSKA DI KAWASAN
GONG BATU, SETIU WETLAND, TERENGGANU DAN
KEPENTINGANNYA KEPADA SUMBER PERIKANAN**

ZAWIAH BINTI ABDULLAH

PUSAT PEMBELAJARAN DIGITAL SULTANAH NUR ZAHIRAH

**JABATAN SAINS DAN BIOLOGI
FAKULTI SAINS DAN TEKNOLOGI
KOLEJ UNIVERSITI SAINS DAN TEKNOLOGI MALAYSIA
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA TERENGGANU
2002**

1100024636

**PENGECAMAN KEPELBAGAIAN MOLUSKA DI KAWASAN
GONG BATU, SETIU WETLAND, TERENGGANU DAN
KEPENTINGANNYA KEPADA SUMBER PERIKANAN**

Oleh

ZAWIAH BINTI ABDULLAH

**Laporan projek ini merupakan sebahagian daripada keperluan untuk
mendapatkan Ijazah Bacelor Sains Dengan Pendidikan (kepujian)
Biologi**

**JABATAN SAINS DAN BIOLOGI
FAKULTI SAINS DAN TEKNOLOGI
KOLEJ UNIVERSITI SAINS DAN TEKNOLOGI MALAYSIA
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA TERENGGANU
2002**

Laporan ini hendaklah dirujuk sebagai :

Zawiah, A. 2002. Pengecaman kepelbagaian Moluska di kawasan Gong Batu, Setiu Wetland, Terengganu dan kepentingannya kepada sumber perikanan. Laporan projek, Bachelor Sains dengan Pendidikan (kepujian) Biologi, Fakulti Sains dan Teknologi, Kolej Universiti Sains dan Teknologi Malaysia (KUSTEM), Universiti Putra Malaysia Terengganu. 61p.

Tidak dibenarkan mengeluarkan ulang mana-mana bahagian dan kandungan dalam laporan ini dalam apa jua bentuk sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis daripada penulis atau Penyelia Utama penulis tersebut.

Mutiara Kasih buat,

Ayahanda, Abdullah bin Lebai Mamat dan Bonda Che Siah binti Che Yaacob, dan seluruh kaum keluarga yang dikasihi....Muhammad Darwish, Abang Man, Anan, Kak Kay, Abang Yie, Wa, Kak Tie, Mad Nor, Nani dan Jimmy.

Zawiah Abdullah2002

PENGHARGAAN

Dengan nama Allah yang Maha Pengasih dan Maha Penyayang. Dipanjatkan kesyukuran kehadiran illahi kerana diatas keizinan-Nya projek tahun akhir ini dapat disiapkan dalam masa yang telah ditetapkan.

Terlebih dahulu, setinggi penghargaan buat penyelia yang dihormati, Dr. Anuar bin Hassan diatas tunjuk ajar dan bimbingan beliau selama ini. Tidak lupa juga kepada pembantu makmal Hetheri, pustakawan KUSTEM serta penduduk Kampung Gong Batu dan sekitarnya. Juga buat teman dan sahabat seperjuangan sepanjang pengajian di kampus KUSTEM terutama Along, Kak G, Kak Are, Suria Aziana serta Norwaniza, Nor Erma Suria dan Fatihah. Sesungguhnya budi kalian kubawa mati.

Tidak dilupakan kepada tunjang kehidupan ini iaitu Mak, Ayah, Abang Man, Anan, Kak Kay, Abang Yie, Darwish, Wawa, Kak Tie, Mad Nor, Nani dan Jimmy. Terima kasih diatas pengertian kalian dikala susah dan senang. Hanya Allah yang tahu betapa pentingnya kalian dalam hidup ini. Semoga hidup kita sentiasa diberkati dan dilimpahi kasih sayang yang berpanjangan.

Akhir sekali, terima kasih kepada mereka yang terlibat secara langsung dan tak langsung sepanjang pelaksanaan projek tahun akhir ini. Hanya Allah yang dapat membalas jasa baik kalian.

ABSTRAK

Kajian telah dijalankan untuk mengkaji kepelbagaian moluska di kawasan Gong Batu, Setiu Wetland, Terengganu dan kepentingannya kepada sumber perikanan. Untuk kajian pengelasan kepelbagaian moluska di kawasan Gong Batu, tiga penyampelan kuadrat diletakkan pada setiap habitat iaitu habitat berpasir, berlumpur, pasir berlumpur dan pasir berlumpur dengan rumput laut sepanjang air surut. Dari kajian yang telah dijalankan, didapati sejumlah 11 spesies moluska dijumpai. Enam spesies adalah dari kelas Gastropoda, manakala 5 spesies lagi dari kelas Bivalvia. Didapati *Littotina* sp. adalah merupakan spesies yang paling dominan di keempat-empat habitat dan paling banyak dijumpai di habitat berpasir dan pasir berlumpur dengan rumput laut. Kawasan pasir berlumpur merupakan habitat yang mempunyai kelimpahan individu yang paling kurang tetapi *Subulina* sp. paling dominan di habitat ini. Manakala kerang berbulu (*Anadara* sp.) hanya terdapat di kawasan pasir berlumpur dengan rumput laut. Daripada kajian ini juga telah didapati bahawa kerang berbulu (*Anadara* sp.), kepah (*Pinna* sp.), lokan (*Geloina* sp.) dan tiram (*Crassostrea* sp.) merupakan spesies yang mempunyai nilai komersial di kawasan Gong Batu dan dijadikan sumber mata pencarian penduduk tempatan. Daripada analisa statistik yang dijalankan, didapati bahawa kelimpahan individu moluska pada keempat-empat habitat yang berbeza menunjukkan perbezaan beerti ($p < 0.05$).

ABSTRACT

A study was conducted to identify various species of molluscs at different habitats in Gong Batu, Setiu Wetland, Terengganu and to determine their potential for fisheries resources. In order to study the identification of various molluscs in Gong Batu, three quadrats sampling were carried out at each different habitats ie; sandy, muddy, sandy muddy and sandy muddy with seagrass during the low tide. From this reseach, a total of 11 species of molluscs were found. Six species were belonged to Gastropod and 5 belonged to Bivalve. *Littorina* sp. are found in large number in different habitats and dominant in sandy and sandy muddy with seagrass habitats. Sandy muddy has least variation and abundance of molluscs, however, *Subulina* sp. are found in large number in these habitats. Hairy Cockles (*Anadara* sp.) is dominant in sandy-muddy with seagrass habitat and these species not found in any other habitats. From this study, it was also found that Hairy Cockles (*Anadara* sp.), kepah (*Pinna* sp.), and Oysters (*Crassostrea* sp.) have commercial value in Gong Batu area and provide income for the local people. From statistic analysis, it was found that there was significant different ($p < 0.05$).